

Živelní pojištění

Obecná problematika

Je to nejzákladnější pojistný druh v pojištění majetku, pojišťující rizika a škody, která můžou vzniknout na majetku movitém či nemovitém.

Živelní pojištění se sjednává pro případ poškození nebo zničení věci:

- movité
- nemovité
- zásob
- cenností

následkem nečekané události např.:

- požár
- výbuch
- uder blesku
- naraz letadla, apod.

Ve většině případů může být pojištění rozšířeno dle konkrétních potřeb zákazníka na další nebezpečí, které mohou ohrožovat majetek. Jedná se například o:

- povodeň
- záplava
- vichřice
- krupobití
- tíhu sněhu
- námrazy
- pád stromů a jiných předmětů
- zemětřesení

Pojištění je možno sjednat nejen na vlastní věci, ale i na cizí, které jsou například předmětem leasingové smlouvy, věci které jsou předmětem nájemních smluv, ze kterých vyplývá povinnost tyto věci pojistit atd.

Pojištění je v převážné míře koncipováno jako pojištění z nové hodnoty, znamená to tedy, že v případě poškození nebo zničení vlastních věci pojišťovna vyplatí plnění v plné výši nákladu na opravu nebo náklad na nové pořízení věci; opotřebení se neuvažuje. Objekty a technologie méně významné nebo zcela účetně odepsané pak na časovou cenu nebo po zvážení jejich významu i jiným způsobem. Předpokladem je, že pojistná částka, kterou pojištěný při sjednání uvede, odpovídá pojistné hodnotě, kterou je při pojištění nové hodnoty částka odpovídající nákladům na znovupořízení pojištěné věci. Pokud pojistná částka pojistné hodnotě neodpovídá, dochází k tzv. pod pojištění, což má za následek, že pojišťovna krátí pojistné plnění.

Ve většině případech se pojištěním sjednává se spoluúčastí, tj. částka dohodnuta mezi pojištěným a pojišťovnou v pojistné smlouvě, která se odečítá z pojistného plnění při každé pojistné události.

Výše pojistného může záviset na:

- výši pojistné částky nebo limitem pojistného plnění (pojištění na první riziko)
- míře rizika vzniku povodně nebo záplavy v místě, kde se pojišťovaný předmět nachází
- zvoleném počtu pojistných rizik
- zvolené výši spoluúčasti

Je zřejmé, že všeobecné podmínky se v případě živelního pojištění značně liší v závislosti na zvolené pojišťovně. Zvláště se jedná o:

- předmět pojištění
- pojistná nebezpečí
- rozsah pojištění

Zákazník má dnes velký výběr pojišťoven. Každá pojišťovna má živelní pojištění již v základní nabídce. Konkurence na trhu pojišťovnictví je už natolik silná, že některé pojišťovny nabízejí živelní pojištění, jako službu zdarma k jiným typům pojištění. Příkladem může být pojišťovna Kooperativa, která ke každé individuální smlouvě povinného ručení, ať už nové či dosavadní, poskytuje živelní pojištění automobilu. To se vztahuje na povodně, záplavy, úder blesku, vichřici, krupobití, sesuv půdy stejně jako tu škody způsobené lavinou, pádem stromů nebo stožárů a požárem.

Struktura všeobecných pojistných podmínek živelního pojištění

je soubor podmínek dohodnutých v pojistné smlouvě nebo stanovených v právním předpisu, dle kterého je možno pojištění realizovat a poskytnout pojistné plnění. Vymezuje zejména:

1. pojistná nebezpečí a rozsah pojištění
2. předmět pojištění
3. výluky z pojištění
4. povinnosti pojištěného
5. pojistnou hodnotu
6. pojistné plnění
7. výklad pojmů

Pojistná nebezpečí mohou být nižší a každá pojišťovna nabízí jiné složení nebo i rozsah tle praní zákazníka. Živelní pojištění může pokrývat tyto pojistné nebezpečí:

- požár výbuch, úder blesku
- náraz nebo zřícení pilotovaného letícího tělesa, jeho čisti nebo jeho nákladu
- vichřice
- krupobití
- sesuv půdy
- zřícení skal nebo zemin
- lavina
- pád stromu, stožárů a jiných předmětů
- zemětřesení
- tíha sněhu nebo námrazy
- náraz vozidla
- kouř
- nadzvuková vlna
- záplava
- povodeň
- voda vytékající z potrubí, voda vystupující z vyústěné kanalizace, zamrznutí vody v potrubí, kotlích apod., unik médií z hasicích zařízení únik taveniny

Předmět pojištění

Pojištění se může vztahovat na věci nemovité, movité, zásoby a cennosti. Vztahuje se např. i na doklady, rukopisy, plány, projekty, vzorky, prototypy, věci zvláštní umělecké nebo historické hodnoty, oplocení, pozemní komunikace, vozidla. Často se však nevztahuje na: autorská a jiná nehmotná práva majetkového charakteru, cenné papíry, ztracenou vodu, porosty, zvířata, přepravované věci.

Výluky z pojištění

Všeobecné podmínky smlouvy dále určují na které vzniklé škody se pojištění nevztahuje. Jedná se například o škody vzniklé:

- v důsledku válečných události, vzpour, stávek
- jadernou energii
- výbuchem v souvislosti s těžbou
- opotřebením, vadami projektu, nedodržením postupů výstavy či montáž*
- působením vlhkosti, houby nebo plísní
- proniknutím deště nenáležitě uzavřenými okny, dveřmi nebo ostatními otvory

Povinnosti pojištěného

Ze smluvního závazku pojištěnému vznikají vůči pojišťovně jisté povinnosti. Jedná se o:

- udržování předmětu pojištění v dobrém technickém stavu
- vést o předmětu pojištění průkaznou dokumentaci
- provádět kontroly a opatření proti zamrznutí systémů pro rozvod vody a tepla
- v prostorech umístěných pod úrovní okolního terénu, zajistit umístění pojištěných předmětů min. do výšky 12 cm

Pojistná hodnota

Pojistná hodnota je nevyšší možná majetková újma, která může v důsledku pojistné události nastat, a je rozhodná pro stanovení výše pojistné částky.

Pojistnou hodnotou věci nemovitých je:

- nová cena, tj. částka, kterou je třeba vynaložit k vybudování novostavby srovnatelného druhu
- časová cena, tj. částka, která se stanoví z nové ceny věci, přičemž se přihlíží ke stupni opotřebení nebo jinému znehodnocení

Pojistnou hodnotou ostatních věcí je:

- nová cena, tj. částka vynaložená na pořízení nové věci srovnatelného druhu, kvality a užitné hodnoty
- časová cena, tj. částka, která se stanoví z nové ceny věci, přičemž se přihlíží ke stupni opotřebení nebo jinému znehodnocení

Pojistné plnění je omezeno horní hranicí pojistného plnění, což je pojistná částka pokud se nejedná o pojištění prvního rizika. Pojištěním prvního rizika se rozumí případ, kdy nelze určit pojistnou hodnotu v době sjednání pojištění nebo případ, kdy se pojištění vztahuje pouze na část pojistné hodnoty předmětu pojištění (zlomkové pojištění).

Pojistné plnění

Tato část všeobecných pojistných podmínek upřesňuje v jaké výši nebo jakým způsobem dojde k náhradě zničené nebo poškozené věci v důsledku pojistného nebezpečí

Pokud byl předmět pojištění zničen, pojistitel musí poskytnout náhradu:

- v případě pojištění na novou cenu, částku odpovídající přiměřeným nákladům na znovuzřízení stejného nebo srovnatelného předmětu, sníženou o cenu využitelných zbytků
- v případě pojištění na časovou cenu, částku odpovídající přiměřeným nákladům jako v předchozím případě, ale sníženou o částku odpovídající opotřebení předmětu před vznikem pojistné události

Pokud by l předmět pouze poškozen, vzniká oprávněné osobě právo aby jí pojistitel poskytl:

- při pojištění na novou cenu částku odpovídající přiměřeným nákladům na opravu poškozené věci, sníženou o cenu využitelných zbytků
- při pojištění na časovou cenu - částku jako v předchozím případě, sníženou o hodnotu odpovídající opotřebení předmětu před vznikem pojistné události

Výklad pojmu

Výklad pojmů je důležitou součástí pojistných podmínek. Vysvětluje výrazy použité ve smlouvě a jednoznačně je tím určuje. Při pozdějším vzniku pojistné události pak nedojde k neshodám způsobených nejasnou formulací apod.

Jedná se zejména o výrazy spojené s pojistnými nebezpečími jako např.:

Krupobitím se rozumí jev. při kterém kousky ledu různého tvaru, velikosti, váhy a hustoty vytvořené v atmosféře dopadají na věc, a tím dochází k jejímu poškození nebo zničení.

Nadzvukovou vlnou se rozumí bezprostřední zničení nebo poškození věcí způsobené tlakovou vlnou vyvolanou tělesem letícím rychlostí vyšší, než je rychlost zvuku.

dále výrazy použité v předmětu pojištění, např.:

Cennosti jsou:

- a) peníze, tj. platné tuzemské i cizozemské bankovky a mince
- b) ceniny, tj. např. platné poštovní známky, kolky, losy, telefonní karty, dálniční známky a další ceniny, které mohou být zpeněženy
- c) vkladní a šekové knížky a platební karty
- d) ostatní cenné věci. které vzhledem ke své relativně malé velikosti a nízké váze mají velkou cenu, tj. např. klenoty, výrobky z drahých kovů, drahé kameny, perly, cenné známky, mince.

Věci nemovitou se rozumí pro účel pojištění stavba spojená se zemí pevným základem (např. budova, hala. pozemní komunikace).

nebo další výrazy použité jinde ve smlouvě, vyžadující upřesňujícího vysvětlení z důvodu nejednoznačné formulace apod.

Živelní pojištění vozidla

Živelní pojištění vozidla je samostatným produktem nabízeným všemi pojišťovnami nebo se vyskytuje ve formě doplňkového pojištění, většinou k pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.

Předmětem tohoto pojistného produktu jsou osobní a užitková vozidla a nabízí pojistnou ochranu proti stejným rizikům jako živelní pojištění movitých a nemovitých věcí, tedy:

- povodeň
- záplava
- úder blesku
- vichřice
- krupobití
- sesuv půdy
- lavina
- pád stromu
- stožáru požár

Některé pojišťovny tento druh pojištění nabízí zcela zdarma. Podmínkou je pouze pojištění vozidla (povinné ručení) u jejich pojišťovny.